

ATIPIK MIKROFLORA QO'ZG'ATUVCHULARINING ZAMONAVIY IDENTIFIKATSION USULLARINING AHAMIYATI

Mubirxanova Iroda Temurovna

SamDTUIBX Klinikasi vrach bakteriologi

Samarqand, O'zbekiston

So'nggi o'n yilliklarda olib borilgan ko'plab tadqiqotlar tufayli hujayra ichi qo'zg'atuvchilarning morfologiyasi, antigen tuzilishi, rivojlanish tsiklining xususiyatlari va patogenlik xususiyatlarini batafsil o'rganish mumkin bo'ldi. Serologik diagnostika, polimeraza zanjir reaksiyasi (PCR) va DNKni gibridlash (nuqta-gibridizatsiya) usullari amaliyotga kiritilganidan so'ng xlamidial va mikoplazma infeksiyalarini o'rganishda katta imkoniyatga ega bo'ldik.

Afsuski, amalda ushbu tadqiqot usullari asosan jinsiy yo'l bilan yuqadigan urogenital xlamidiya diagnostikasi uchun o'z tasdig'ini topdi. Juda kam holatlarda yuqorida keltirilgan tekshirish usullarining yuqori narxlari tufayli ular kattalarda, hatto kam hollarda bolalarda o'pka-bronx patologiya uchun ishlatilgan.

Kalit so'zlar: Diagnostika, urogenital xlamidiya, DNK, PCR, serologik diagnostika;

Birinchidan, xlamidial infeksiya diagnostikasining zamonaviy usullarining keng pediatriya amaliyoti uchun mavjud emasligi hozirgi vaziyatni tushuntirib berishi mumkin, chunki bolalarda xujayra ichi qo'zg'atuvchilarning nafas olish kasalliklaridagi roli, tarqalishi va oqibatlari kabi dolzarb masalalar to'liq o'rganilmagan va ushbu muhim muammolar bo'yicha tadqiqotlar tabiatan spekulativ hisoblanadi. 2,5 mingdan ortiq bemorlar jalb qilingan tadqiqotlar asosida bolalarda xlamidiya diagnostikasining eng ma'lumotli usullari aniqlandi [1,2,3,4,5].

Olib borilgan tadqiqotlar natijasida zardobdan xlamidial turlarga xos antitanalarni aniqlash IFA test tizimlari yordamida: IgG va IgM (*C. trachomatis*, *C. pneumoniae*, *C. psittaci*), Vektor-Best (Rossiya); IgG, IgM, IgA (*C. trachomatis*, *C. pneumoniae*, *C. psittaci*), "Medac" (Germaniya) aniqlash mumkin [22].

Immunoflyuorestsent usuli, shuningdek IFA yoki PCR usuli ma'lumotsiz bo'lib chiqdi va shuning uchun bolalarda xlamidiya tashxisi qo'yishda tavsiya etilmaydi [6,7,8,19].

Adabiyot ma'lumotlarini tahlil qilish, shuningdek laboratoriya testlarining sezgirligi va o'ziga xosligini baholash asosida quyidagi diagnostika mezonlarining asosiylari sifatida aniqlandi:

- o'giz-xalqumdan olingan materialda xlamidial (mikoplazma) AG yoki DNKsining (IFA, PCR, DNK gibridlanishi usullari orqali) mavjudligi;

- diagnostik ahamiyatga ega titrlarda (IFA tekshirish usuli orqali) IgM (A) antitanalarini aniqlash;

- IgM-, IgG-antitanalari (IFA) paydo bo'lishi bilan serokonversiya;
- juftlikda olib borilgan tadqiqotda (ELISA) IgG titrlarining 2 marta ko'payishi.

Mikoplazma qo'zg'atuvchisini diagnostikasi *M. pneumoniae* (Mycoplasma IgM EIA) uchun XEMA Co. LTD reagentlari yordamida amalga oshiriladi. Pozitivlik indeksi (PI) > 1.1 yuqori bo'lgan natijalar ijobiy, PI < 0.9 dan kichiklari manfiy natija deb hisoblanadi [9,10,11,12,13,14,20].

Klinik simptomlarga ko'ra nafas olish tizimining zararlanish darajasi kasallikning o'tkirligi va og'irligi, shuningdek uni davolash samaradorligi bilan aniqlanadi. Kasallikning klinik ko'rinishini bilish serologik tadqiqotlar natijalarini to'g'ri talqin qilish uchun, xususan, surunkali infeksiyani reinfeksiyadan va qo'zgalish jarayonlarini differentsial diagnostikasi uchun zarurdir [22,23,24].

Ilmiy maqsadlarda, shuningdek kasallikning bosqichini aniqlash va davolash taktikasini aniqlash uchun IgG va IgM (*C. trachomatis* va *C. pneumoniae*).AT turlarini aniqlash maqsadga muvofiqdir [6,7,8,9,10,11,15,16].

Organizmning infeksiyaga bo'lgan javob reaksiyasini aks ettiruvchi serologik ko'rsatkichlar hujayra ichidagi infeksiyalarni tasdiqlash uchun ustuvor ahamiyatga ega. Xlamidial va mikoplazma infeksiyasining bosqichini tashxislash uchun o'ziga xos IgM antitanalari (o'tkir infeksiya, reaktivatsiya yoki reinfeksiya) va IgG (konvulsatsiyadan keyingi holat, surunkali infeksiyaning kuchayishi) titrlarini aniqlash muhim ahamiyatga ega. Kombinatsiyalangan bakterial-xlamidial, xususan xlamidial-mikoplazma bilan yuqadigan holatlarda serologik tadqiqot usullari ayniqsa muhimdir. Bunday hollarda, 2-3 haftadan so'ng ularni qayta tekshirish paytida klinik ma'lumotlarning tahlili va o'rganilgan parametrlarning dinamikasi muhim ahamiyat kasb etdi. Organizmning infeksiyaga bo'lgan javob reaksiya darajasini aks ettiruvchi serologik ko'rsatkichlar hujayra ichi qo'zg'atuvchilarni tasdiqlash uchun ustuvor ahamiyatga ega [12,14,15,16,17].

Xlamidial IgM yuqori titrlarining mavjudligi va IgG titrlarining to'rt martadan oshishi yoki ularning takroriy tadqiqotlarda ko'payishi antibiotik terapiyasini tayinlash uchun ko'rsatma sifatida qaraladim [13].

Shunday qilib, ushbu maqolada nafas olish yo'llari kasalliklari etiologiyasini, xususan, obstruktiv bronxitni aniqlash va o'z vaqtida davolanishni ta'minlash uchun xlamidial va mikoplazma infeksiyalarining zamonaviy serologik diagnostikasini pediatriya amaliyotiga kengroq joriy etish zarurligi to'g'risida ishonchli dalillardan ko'proq ma'lumot keltirildi [18,19,20,21].

Adabiyotlar:

1. Abduhakimov B. A. et al. Bolalar va o'smirlarda birlamchi tuberkulyozning o'ziga xos kechish xususiyatlari va klinik-laboratoriya usullari //Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – T. 32. – №. 3. – С. 139-143.
2. Бердиярова Ш. Ш. и др. Клинико-лабораторная диагностика фолиевой кислотодефицитной анемии //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – Т. 49. – №. 3. – С. 46-53.
3. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Axmadova P. Role of conditionally pathogenic microflora in human life activities //Web of Medicine: Journal of Medicine, Practice and Nursing. – 2024. – Т. 2. – №. 11. – С. 29-32.
4. Muhamadiyeva L. A., Kudratova Z. E., Sirojeddinova S. Pastki nafas yo'llari patologiyasining rivojlanishida atipik mikrofloraning roli va zamonaviy diagnostikasi //Tadqiqotlar. Uz. – 2024. – Т. 37. – №. 3. – С. 135-139.
5. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Norboyeva F. Modern aspects of etiology and epidemiology of giardias //Web of Medicine: Journal of Medicine, Practice and Nursing. – 2024. – Т. 2. – №. 11. – С. 25-28.
6. Isomadinova L. K., Daminov F. A. Glomerulonefrit kasalligida sitokinlar ahamiyati //Journal of new century innovations. – 2024. – Т. 49. – №. 2. – С. 117-120.
7. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Maxmudova H. Mechanisms of infection by echinococcosis //Web of Medicine: Journal of Medicine, Practice and Nursing. – 2024. – Т. 2. – №. 11. – С. 18-21.
8. Даминов Ф. А., Исомадинова Л. К., Рашидов А. Этиопатогенетические и клинико-лабораторные особенности сальмонеллеоза //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – Т. 49. – №. 3. – С. 61-67.
9. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Baxromova M. Autoimmune diseases: new solutions in modern laboratory diagnostics //International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2024. – С. 78-81.
10. Бердиярова Ш. Ш. и др. Узловой зоб и его клинико-лабораторная диагностика //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – Т. 49. – №. 3. – С. 38-45.
11. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Muhsinovna R. M. The main purpose of laboratory diagnosis in rheumatic diseases //International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2024. – С. 82-85.
12. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Ruxshona X. Contemporary concepts of chronic pancryatitis //International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2024. – С. 11-15.
13. Хамидов З. З., Амонова Г. У., Исаев Х. Ж. Некоторые аспекты патоморфологии неспецифических язвенных колитов //Молодежь и медицинская наука в XXI веке. – 2019. – С. 76-76.

14. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Muminova G. Instrumental diagnostic studies in chronic pancreatitis //International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2024. – С. 16-20.
15. Атамурадовна М.Л., Рустамовна Р.Г., Эркиновна К.З. Роль современных биомаркеров в изучении различных поражений головного мозга //Достижения науки и образования. – 2020. – №. 10 (64). – С. 88-90.
16. Рустамова Г. Р., Мухамадиева Л. А. Современные аспекты клинико-лабораторных методов исследования острой ревматической лихорадки //International scientific review. – 2020. – №. LXVI. – С. 106-110.
17. Кудратова З.Е. и др. Роль цитокиновой регуляции при обструктивном синдроме атипичного генеза у детей // Анналы Румынского общества клеточной биологии. – 2021. – Т. 25. – №. 1. – С. 6279-6291.
18. Erkinovna K. Z. et al. Bronchial obstruction syndrome in young children with respiratory infections of different etiology: features of clinical manifestations and immune response //Проблемы науки. – 2021. – №. 1 (60). – С. 60-62.
19. Кудратова З.Е. и др. Хламидийные инфекции (внутриклеточная инфекция) в развитии бронхита // TJE-Tematics journal of Education ISSN. – 2021. – С. 2249-9822.
20. Kudratova Z. E. et al. Principles of therapy of chlamydial and mycoplasma infections at the present stage //Вопросы науки и образования. – 2021. – №. 28 (153). – С. 23-26.
21. Rustamova G. R., Kudratova Z. E. CHRONIC ENDOMETRITIS OLD ISSUES NEW POSSIBILITIES //Western European Journal of Medicine and Medical Science. – 2024. – Т. 2. – №. 5. – С. 12-14.
22. Erkinovna K. Z., Rustamovna R. G., Suratovna H. F. LABORATORY MARKERS OF PERINATAL HYPOXIC DAMAGE TO THE CENTRAL NERVOUS SYSTEM IN NEWBORNS //Наука, техника и образование. – 2020. – №. 10 (74). – С. 102-104.
23. Mukhamadiev L. A., Rustamova G. R., Kudratova Z. E. IMMEDIATE RESULTS OF COMPLEX TREATMENT OF CHILDREN WITH CHRONIC TONSILLITIS AND CHRONIC ADENOIDITIS ASSOCIATED WITH CMV AND EBV //Western European Journal of Medicine and Medical Science. – 2024. – Т. 2. – №. 5. – С. 20-24.
24. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Norxujayeva A. Etiopathogenesis and modern laboratory diagnosis of prostatitis //International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2024. – С. 6-10.